

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra HAANDBOG I VERDENSHISTORIEN. Nyaarstiden

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 633.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-grundtvig07val-shoot-idm140245214641232.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Tit har vi allerede maattet nævne den seilivede (1520-66), desværre selv i Christenheden berømte, Tyrke-Sultan *Soliman* den *Anden*, som begyndte med at erobre *Rhodus* og *Belgrad*, beherskede *Ungern*, beleirede *Wien*, og truede længe, i Forbund med den »allerchristeligste Konge«, hele *Europa*; men dog maa han nævnes endnu engang ved Siden ad *Philip* den *Anden*, og det skal ikke fortryde os, da vi kan melde, at han endte med at gaae Glip ad *Malta*, og at *Tyrkiets* Historie ender omtrent med ham. Vel har nemlig *Barbareskerne* paa Afrikas Nordkyst i *Algier*, *Tunis* og *Tripolis*, som Røver-Reder, Fange-Taarne og Orme-Gaarde, ligetil nu været *Solimans* uforglemmelige Bauta-Stene; men at de ikke blev ^{*}—^{*} 634 mere, ikke blev Havne for en *Tyrke-Flaade*, der beherskede Middelhavet, er dog saare glædeligt. Dette har nu vistnok sin dybe Grund deri, at Havet er det fri Element, som »Allah gav de Christne,« men der var dog saalidt baade *Christendom* og *Frihed* hos det *Sextende* Aarhundredes store Sømagter: *Portugal* og *Spanien*, at *Maltas* Forsvar (1565) og *Tyrke-Slætten* ved *Lepante* (1571) er dog et halvt Vidunder og en stor Begivenhed. Det var imidlertid heller ingen Spansk Bedrift, men en Efteraars-Frugt af *Korstogene*, thi da *Johanniter-Ridderne* var fordrevne fra *Rhodus* (1522), skiænkede *Carl* den *Femte* dem *Malta* (1530), og dem tilkommer hele Æren for Øens heltmodige Forsvar, og BroderParten af al den Ære, der baade i det *Sextende* og *Syttende* Aarhundrede indlagdes paa Middelhavet under *Korsets Banner*. Endnu havde *Paven* i *Rom* heller ikke aldeles glemt sit Krav paa at være *Christenhedens* Forsvar, thi *Pius* den *Femte* (1566-72) udskrev et *Korstog* for at redde *Cypern*, og skiøndt det ikke lykkedes, hjalp det dog til at samle den store Flaade, ligesaavel af *Venetianske* og *Genuesiske* som af *Spanske* Skibe, i Middelhavet, og det følger af sig selv, at *Doria* og *Veniero* kappedes med *Santa Croce* om Bedriften, der meget uforskyldt tilskrives *Don Juan*, som Seierherre ved *Lepante**). Det *Tyrkiske Nederlag* var afgjørende, men Seieren blev ikke forfulgt, og, skiøndt *Don Juan* næste Aar indtog *Tunis*, tabdes det dog snart igien, og *Røver-Staterne*, som Cardinal *Ksimenes* ved sit *Afrikanske Tog* havde stræbt at forebygge, grundfæstedes nu paa Kysten, men var dog forsinkede til den *Ottomanske Port* ei meer havde Kraft eller Kløgt til at bruge dem.